

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 sierpnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Błaszczyk (przewodniczący)
SSN Małgorzata Gierszon (sprawozdawca)
SSN Michał Laskowski

Protokolant Ewa Śliwa

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Józefa Gemry
w sprawie **Z. N.**

skazanego z art. 230 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 8 sierpnia 2024 r.,

kasacji, wniesionych przez obrońców,

od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 5 kwietnia 2023 r., sygn. akt II Ka 257/22

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Tarnowie

z dnia 28 września 2021 r., sygn. akt II K 225/18,

1. uchyla zaskarżony wyrok w części utrzymującej w mocy rozstrzygnięcie w przedmiocie przepadku równowartości korzyści majątkowej zawarte w pkt II wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowie i w tym zakresie sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w Tarnowie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;

2. w pozostałym zakresie wniesione kasacje oddala jako oczywiście bezzasadne;

3. obciąża skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego, z wyjątkiem opłaty od kasacji wniesionej przez adw. J. M.

[J.J.]

Małgorzata Gierszon Jacek Błaszczyk Michał Laskowski

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Tarnowie wyrokiem z dnia 24 września 2021 r., sygn. akt II K 225/18, uznał Z. N. za winnego m. in. tego, że:

(pkt. I części dyspozytywnej wyroku) w okresie od bliżej nieustalonego dnia lipca 2008 r. przed dniem 26 lipca 2008 r. do nieustalonego dnia października 2008 r. w R., L. i W. , działając z góry powziętego zamiaru, w krótkich odstępach czasu, utwierdzając M. D. w przekonaniu o posiadaniu wpływów u członków składu Naczelnego Sądu Administracyjnego orzekającego w sprawie o sygnaturze akt II PSK 1478/07 w dniu 24 października 2008 r. ze skargi kasacyjnej M. sp. z o.o. od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w R. z dnia 8 lutego 2007 r., o sygnaturze akt I SA/Rz 24/07, utrzymującego w mocy zaskarżony przez M. sp. z o.o. decyzję Dyrektora Izby Skarbowej w R. z dnia 1 czerwca 2006 r. nr [...] w przedmiocie pisemnej interpretacji co do zakresu i sposobu zastosowania prawa podatkowego odnośnie zwolnienia M. sp. z o.o. w likwidacji z obowiązku zapłaty podatku od czynności cywilnoprawnych w związku z wniesieniem wkładów niepieniężnych (aportów) do Dystrybutor Paliw M. sp. z o.o. i M. T. sp. z o.o., podjął się pośrednictwa w załatwieniu korzystnego dla M. sp. z o.o. w likwidacji orzeczenia Naczelnego Sądu Administracyjnego w przedmiocie tej interpretacji, polegającej na zwolnieniu M. sp. z o.o. w likwidacji z obowiązku podatkowego odnośnie podatku od czynności cywilnoprawnych oraz jednoczesnego zwolnienia na podstawie wyroku NSA M. D. z obowiązku podatkowego w zakresie podatku dochodowego od osób

fizycznych z tytułu objęcia przez niego udziałów w nowo utworzonych spółkach: Dystrybutor Paliw M. sp. z o.o. i M. T. sp. z o.o. powstałych na bazie majątku po zlikwidowanej M. sp. z o.o., w zamian za korzyść majątkową w postaci pieniędzy w wysokości nie mniejszej niż 50 000 zł, którą przyjął od M. D. w charakterze "tzw. bezzwrotnej pożyczki" udokumentowanej umową opatrzoną datą 26.07.2008 r. oraz w zamian za korzyść majątkową w postaci pieniędzy w kwocie 10.000 zł, którą przyjął od M. D. tytułem kosztów związanych z opłaceniem wczasów na Wyspach Kanaryjskich, posiłków i alkoholu na spotkaniach z sędzią NSA, który zapewnił korzystny wyrok oraz w zamian za korzyść majątkową w postaci pieniędzy w kwocie nie mniejszej niż 1500 zł, którą przyjął od M. D. tytułem pokrycia kosztów pobytu w Hotelu [...] w W. , to jest uznał go za winnego czynu z art. 230 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. i za to na mocy art. 230 § 1 k.k. wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności, a na mocy art. 33 § 2 i § 3 k.k. wymierzył oskarżonemu karę grzywny w wysokości 85 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 50 zł. Nadto (pkt II części dyspozytywnej wyroku) na mocy art. 45 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego przepadek na rzecz Skarbu Państwa równowartości korzyści majątkowej uzyskanej w wyniku popełnienia przestępstwa w kwocie 61 500 zł.

Uznał także Z. N. winnym popełnienia pięciu innych przestępstw i połączył orzeczone wobec niego za wszystkie te czyny kary jednostkowe pozbawienia wolności oraz grzywny i jako kary łączne orzekł: karę 5 lat pozbawienia wolności oraz karę 140 dziennych stawek grzywny ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 50 zł.

Wyrok ten - w zakresie dotyczącym Z. N. - był zaskarżony apelacjami wniesionymi przez dwóch jego obrońców, a także przez samego oskarżonego.

Apelacje te rozpoznał Sąd Okręgowy w Tarnowie w dniu 5 kwietnia 2023 r. Wyrokiem w tym dniu wydanym, w sprawie II Ka 257/22, zmienił zaskarżony nimi wyrok w ten m. in. sposób, że "w ustępie2: a) czasookres popełnienia przypisanego oskarżonemu czynu ustalił na okres od bliżej nieustalonego dnia lipca 2008 r. do dnia 26 lipca 2008 r;

b) z opisu czynu przypisanego oskarżonemu wyeliminował sformułowanie "oraz w

zamian za korzyść majątkową w postaci pieniędzy w kwocie 10 000 zł, którą przyjął od M. D. tytułem kosztów związanych z opłaceniem wczasów na Wyspach Kanaryjskich, posiłków i alkoholu na spotkaniach z sędzią NSA, który zapewnił korzystny wyrok oraz w zamian za korzyść majątkową w postaci pieniędzy w kwocie nie mniejszej niż 1500 zł, którą przyjął od M. D. tytułem pokrycia kosztów pobytu w Hotelu [...] w W. ".

Kasacje od tego wyroku wnieśli - w oddzielnych pismach - obaj obrońcy skazanego.

W tej autorstwa adw. J. M. został - obok innych wskazanych w tej skardze licznych zarzutów - także podniesiony (w pkt II.3) zarzut "rażącego naruszenia prawa materialnego, a to art. 45 § 1 k.k. przez jego niewłaściwe zastosowanie, przejawiające się w utrzymaniu w mocy rozstrzygnięcia zawatego w pkt II wyroku Sądu I instancji orzekającego wobec oskarżonego Z. N. przepadek na rzecz Skarbu Państwa równowartości korzyści majątkowej uzyskanej w wyniku popełnienia przestępstwa w kwocie 61 500 zł, pomimo, że ze skorygowanych przez Sąd *ad quem* ustaleń faktycznych dotyczących przestępstwa przypisanego skazanemu w pkt I wyroku Sądu *a quo* z którym ów przypadek jest związany, wynika jednoznacznie, że skazany osiągnął z tego przestępstwa korzyść majątkową w kwocie 50 000 zł, a więc o 11 500 zł niższą".

Prokurator w pisemnej odpowiedzi na tę kasację wniósł o jej oddalenie, zaś odnośnie kasacji sporządzonej przez radcę prawnego A. K. - postulował o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Na rozprawie kasacyjnej prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o oddalenie obu kasacji jako oczywiście bezzasadnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja sporządzona przez radcę prawnego A. K. jest bezzasadna w stopniu oczywistym. Natomiast ta wywiedziona przez adw. J. M. jest zasadna w zakresie jej zarzutu (przywołanego powyżej *in extenso*) oznaczonego jako II.3, zaś co do pozostałych zarzutów - jest także oczywiście bezzasadna.

Niniejsze pisemne uzasadnienie zostanie sporządzone tylko odnośnie rozstrzygnięcia z pkt 1 wyroku Sądu Najwyższego, zgodnie z którym zaskarżony kasacją adw. J. M. wyrok Sądu odwoławczego został uchylony (tylko) w części utrzymującej w mocy zawarte w pkt II wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowie orzeczenie o przepadku na rzecz Skarbu Państwa równowartości korzyści majątkowej uzyskanej przez skazanego Z. N. w wyniku przestępstwa - stosownie do wskazań z art. 535 § 3 *in fine* k.p.k.

Poza sporem jest, że Sąd Okręgowy po rozpoznaniu apelacji prof. J. M. uznał jej "częściową zasadność". Na stronie 27 uzasadnienia zaskarżonego wyroku stwierdził, że Sąd Rejonowy nie dostrzegł, że "w swoich depozycjach M. D. wskazał w pewnym momencie wprost", że podane, w opisie przypisanego Z.N. w pkt I części rozstrzygającej wyroku Sądu *meriti* przestępstwa, kwoty: 10 000 zł i 1500 zł "zostały mu (przez M. D. - uwaga SN) przekazane już po wyroku NSA". Dalej Sąd odwoławczy zauważył, iż "gdyby gromadzony materiał dowodowy prowadził do wniosku, że przekazanie owych kwot pieniężnych nastąpiło w celu zapewnienia sobie przychylności, czy też wsparcia konkretnego sędziego na przyszłość zachodziłyby podstawy do uznania, że tego typu zachowanie po stronie oskarżonego mieściło się w znamionach przypisanego mu czynu. Tymczasem jednak, przekazanie owych kwot miało stanowić swoistą gratyfikację, podziękowanie "za załatwienie sprawy", nie następowało natomiast "w celu załatwienia sprawy", która była już zakończona, a nie było żadnych przesłanek (po stronie M. D.) do dokonania oceny, że ów sędzia może jeszcze kiedyś w jakiejś jego sprawie orzekać. Tak ustalone zachowanie nie wypełnia zatem - co słusznie zauważył skarżący - znamion występku z art. 230 § 1 k.k.".

W konsekwencji - Sąd Okręgowy wyeliminował z opisu tego przypisanego Z.N. przestępstwa *passus* o przyjęciu przez niego od M. D. tych ww. kwot. Równocześnie Sąd ten nie poczynił żadnych innych ustaleń tej kwestii dotyczących, ani też zmian w orzeczeniu o przepadku na rzecz Skarbu Państwa wobec skazanego równowartości uzyskanej przez niego w wyniku nadmienionego przestępstwa korzyści majątkowej, zawartego w pkt II części rozstrzygającej wyroku. Nie uzasadnił tego zaniechania w jakikolwiek sposób, pomimo, że ową równowartość stanowiła suma "tzw. bezzwrotnej pożyczki", tj. 50 000 zł oraz owych "wyeliminowanych" kwot

10 000 zł i 1500 zł, którą skazany miał "uzyskać w wyniku popełnienia (tego) przestępstwa".

Ta opisana sytuacja procesowa potwierdza zasadność zarzutu II.3 kasacji adw. J. M. Zmodyfikowany przez Sąd odwoławczy opis przypisanego skazanemu przez Sąd *meriti* przywołanego przestępstwa nie dawał podstaw ku temu, aby równowartość uzyskanych przez Z. N. z omawianego przestępstwa korzyści pozostawić w tej wysokości, którą wskazał Sąd *meriti*. Jednocześnie Sąd odwoławczy nie poczynił nadto innych ustaleń, które mogłyby stanowić podstawę do określania - mimo wszystko - w tej wysokości równowartości uzyskanych przez skazanego z owego przestępstwa korzyści. Nie uznał więc, że owa kwota 11 500 zł, którą z jego opisu wyeliminował, stanowiła pośrednią korzyść pochodzącą z tego czynu i podlegającą przez to przepadkowi o którym mowa w art. 45 § 1 k.k. Co więcej, w zakresie owej kwoty 11 500 zł Sąd odwoławczy wprost stwierdził, że skazany "nie popełnił występku z art. 230 § 1 k.k." i nie przypisał w związku z tym skazanemu inaczej zakwalifikowanego przestępstwa, ani też wyrażał stanowisko o możliwości jego popełnienia, niezależnie od tego, czy w zaistniałym układzie procesowym, związanym z zakresem apelacji prokuratora, mógł, czy też nie mógł, w ogóle podjąć tego rodzaju czynności procesowe. Skoro tak, to nie mógł równocześnie utożsamiać owych "wyeliminowanych" kwot z "pośrednią korzyścią" w rozumieniu art. 45 § 1 k.k., tak jak za tym optował prokurator w – zresztą bardzo merytorycznie *in genere* rzetelnej odpowiedzi na kasację, nie bacząc na owe zaniechania współ-warunkujące możliwość zastosowania tej regulacji. Ta bowiem równowartość, by móc być przedmiotem przepadku w oparciu o przepis art. 45 § 1 k.k., musi pochodzić (bezpośrednio, czy choćby pośrednio) z przestępstwa osądzanego w danej sprawie. To zatem od "pojemności" zarzutu postawionego oskarżonemu i zakresu przypisanego mu w wyroku skazującym czynu, wyznaczonego przez tegoż opis, zależy wielkość korzyści majątkowych wobec których w oparciu o przepis art. 45 § 1 k.k. można orzec przepadek i tym samym pozbawić ich skazanego. Zauważyć też przy tym należy, iż korzyść majątkowa osiągnięta z przestępstwa pośrednio to korzyść uzyskana już po popełnieniu przestępstwa w drodze podjęcia pewnych dodatkowych czynności faktycznych lub prawnych prowadzących do jej uzyskania (por. J. Waszczyński, O "korzyści majątkowej" w prawie karnym. Próba klasyfikacji,

PiP 1981/1, s.66-75). Pośrednie osiągnięcie korzyści definiuje się także jako "dochodzące do skutku w wyniku przetworzenia - w drodze czynności faktycznych albo prawnych - majątku, ewentualnie części majątku, uzyskanego bezpośrednio z popełnionego przestępstwa " (M. Błaszczyk, Przepadek w polskim prawie skarbowym, Warszawa 2016,s. 162).

W stwierdzonej sytuacji omawiany zarzut kasacji prof. J. M. jest więc w sposób oczywisty zasadny.

W konsekwencji tej oceny, należało w tym zakresie uwzględnić tę kasację i uchylić zaskarżony nią wyrok w części w której utrzymał w mocy rozstrzygnięcie zawarte w pkt II części dyspozytywnej wyroku Sądu Rejonowego.

Ponownie - w tym zakresie - rozpoznając sprawę w postępowaniu odwoławczym - Sąd Okręgowy w Tarnowie będzie miał na względzie powyższe wnioski i spostrzeżenia.

Z tych to względów orzeczono jak wyżej

[J.J.]

[ms]

Małgorzata Gierszon Jacek Błaszczyk Michał Laskowski